Valtiovarainministeriö / JulkICT
Henkilötunnuksen uudistamista ja valtion takaaman identiteetin hallinnoimista koskeva hanke

Tiivistelmä vaikutustenarvioinnin täydennyskyselyn ja tietopyynnön tuloksista koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi

1. Vaikutustenarvioinnin täydentämisen tausta ja toteutus

Valtiovarainministeriön henkilötunnuksen uudistamista ja valtion takaaman identiteetin hallinnoimista koskevalla hankkeella varmistetaan henkilötunnusten riittävyys, mahdollistetaan sukupuolineutraali henkilötunnus, sujuvoitetaan ulkomaalaisten asiointia laajentamalla henkilötunnuksen saajien piiriä sekä ohjataan henkilötunnuksen käyttötapoja yhteiskunnassa. Valtiovarainministeriö on katsonut, että ennen kuin hankkeessa työstetty hallituksen esitys voidaan antaa, on arvioita sen taloudellisista vaikutuksista yhteiskunnan eri toimijoille tarkennettava.

Tämän johdosta ministeriö on lähettänyt valtion virastoille ja laitoksille 18.3.2022 tietopyynnön arvioida henkilötunnuksen uudistamiseen liittyvän lainsäädännön kustannusvaikutuksia osaltaan. Tämän tietopyynnön lisäksi ministeriö on lähettänyt 8.4.2022 hallituksen esityksen vaikutustenarvioinnin täydennyskyselyn laajalla jakelulla eri yhteiskunnan toimijoille. Kyselyssä toimijoita on pyydetty arvioimaan hallituksen esitykseen sisältyvien keskeisten muutosten (etärekisteröinti, sukupuolineutraali henkilötunnus, yksilöintitunnus) aiheuttamia vaikutuksia heille sekä kirjallisesti että lisäämällä euromääräiset kustannusarviot kyselyn yhteydessä olleeseen taulukkoon.

Kokonaisuudessaan ministeriö on vastaanottanut ilmoitettuun määräaikaan mennessä 73 vastausta, kun valtionhallinnolle 18.3. lähetetyn tietopyynnön ja laajemmin muille toimijoille 8.4. lähetetyn täydennyskyselyn vastaukset lasketaan yhteen.

Tässä dokumentissa on esitetty tiivistelmä saaduista vastauksista sekä tietopyynnön että täydennyskyselyn osalta. Kaikki vastaajat eivät ole osanneet arvioida vastauksissaan muutosten euromääräisiä kustannuksia, joten tiivistelmässä esitettyihin määrällisiin yhteenvetotaulukoihin on huomioitu vain lukuja sisältäneet vastaukset. Kaikki kirjalliset vastaukset on huomioitu toimijakohtaisesti erikseen laaditussa muistiossa. Yhteenvetotaulukoissa on esitetty kunkin ehdotuksen aiheuttamat kertaluontoiset muutoskustannukset suurimman vastaajan ilmoittaman luvun osalta. Jos organisaatio on esittänyt merkittäviä muutoksia sen toimintaan tai tehtäviin, jotka ilmenevät jatkuvina kustannuksina, on siitä mainittu tiivistelmässä erikseen.

Nyt tehty vaikutustenarvioinnin täydennys sekä aikaisemmat selvitykset on huomioitu hankkeessa työstetyssä hallituksen esityksessä.

2. Etärekisteröinnin taloudelliset vaikutukset

Arviointikohteet	Vastausten lkm	Vastausten kertakustannukset yhteensä	Min	Max	Keskihajonta
Valtion virastot ja laitokset	19	5 680 450	2 000	1 383 200	330 841
Kunnat ja kuntayhtymät	2	653 000	3 000	650 000	323 500
Hyvinvointialueet	4	34 300 000	400 000	17 500 000	8 192 184
Itsenäiset julkisoikeudelliset laitokset	2	715 000	15 000	700 000	342 500
Yliopistot ja korkeakoulut	3	230 000	50 000	120 000	30 912
Julkista hallintotehtävää hoitavat	3	205 000	5 000	150 000	60 599
Muut yritykset ja yhteisöt	4	646 000	15 000	230 000	85 914

Yllä olevassa taulukossa on esitetty yhteenveto saaduista vastauksista etärekisteröinnin hyödyntämisen vaatimista kertaluonteisista muutoskustannuksista vastaajien taustan mukaan. Taulukossa on esitetty saatujen vastaustausten lukumäärä (lukumäärä niistä vastauksista, joissa kustannukset on esitetty), vastausten yhteenlaskettu arvo, minimi- ja maksimiarviot sekä vastausten keskihajonta (jakajana vastausten keskiarvo –1).

Vaikutuksista yleisesti

Etärekisteröintiä koskevan ehdotuksen on arvioitu edellyttävän tietojen rekisteröintiin ja tarkistamiseen sekä tietojen kansallisen tietohuollon järjestämiseen osallistuvilta valtion viranomaisilta muutoksia nykyisiin tiedonhallinnan prosesseihin sekä tietojen käsittelyssä käytettäviin tietojärjestelmiin. Käytännössä tämän on nähty tarkoittavan välittömiä kustannuksia Digi- ja väestötietovirastolle, Maahanmuuttovirastolle, Verohallinnolle ja Poliisihallitukselle. Etärekisteröityjen tietojen hyödyntämisen on sen sijaan esitetty olevan vapaaehtoista, eli kustannusten arviointi ja suhteuttaminen organisaation saamiin hyötyihin jää viime kädessä tietoja vastaanottavien organisaatioiden tehtäväksi.

Tietopyyntöön saatujen vastausten perusteella etärekisteröinnin hyödyntämisen vaatimien resurssitarpeiden on arvioitu kohdentuvan erityisesti tietojärjestelmien muuttamiseen. Muutoksen kustannukset etärekisteröityjä tietoa hyödyntäville riippuvat pitkälti siitä, missä tehtävissä tietoa hyödynnetään ja mitä tehtäviä tukevia tietojärjestelmiä tai näiden rajapintoja tulisi muuttaa. Tietopyyntöön saatujen vastausten perusteella ei ole ollut mahdollista muodostaa yhtenäistä yksikköhintaa vaadittavasta resurssitarpeesta etärekisteröityjen tietojen hyödyntämiseksi ja niiden erottamiseksi muista tiedoista.

Valtion virastot ja laitokset

Vastauksissa etärekisteröinnin toteuttamisen vaatimiksi muutoskustannuksiksi koko valtionhallinnon osalta on arvioitu yhteensä noin 5,68 miljoonaa euroa, joka kohdentuisi 2–3 vuoden ajanjaksolle lain voimaantulosta.

Välittömiä kustannuksia on todettu aiheutuvan Digi- ja väestötietovirastolle (noin 1,4 milj. euroa), Maahanmuuttovirastolle (noin 485 000 euroa), Verohallinnolle (noin 1,3 milj. euroa) ja Poliisihallitukselle (noin 360 000 euroa). Digi- ja väestötietoviraston sekä Maahanmuuttoviraston osalta uusien tehtävien on arvioitu aiheuttavan lisäksi yhteensä noin 1,5 miljoonan euron jatkuvat kustannukset per vuosi.

Etärekisteröintiin perustuvia tietoja hyödyntäville valtion viranomaisille tietojen hyödyntämisen on arvioitu vastausten perusteella vaativan virastosta riippuen noin 20 000 – 300 000 euron investoinnin erityisesti

tietojärjestelmien muuttamiseksi. Tietopyyntöön saatujen vastausten osalta tietoa hyödyntävien valtion virastojen ja laitosten yhteenlaskettu muutoskustannus on arvioitu noin 2,2 miljoonan euron suuruiseksi.

Kunnat ja kuntayhtymät

Vaikutustenarvioinnin täydennyskyselyyn vastanneet kunnat ovat arvioineet etärekisteröityjen tietojen hyödyntämisen edellyttävän muutoksia kuntien käyttämiin tietojärjestelmiin ja tietojärjestelmien välisiin liittymiin. Saatujen vastausten perusteella ei ole ollut mahdollista tehdä yleistystä muutoksen kuntasektorille aiheuttamista kustannuksista. Euromääräisesti Tampereen kaupunki on arvioinut muutoskustannuksen suuruudeksi noin 650 000 euroa ja Valkeakosken kaupunki muutamia tuhansia euroja. Myös muiden kuntien vastauksissa kustannukset on arvioitu merkittäviksi, vaikka euromääräisiä arvioita ei vastauksissa ole pystytty esittämään. Ehdotuksen ei ole nähty muodostavan kunnille suoria pakollisia lisäkustannuksia, vaan kustannusten toteutuminen ja suuruus ovat riippuvaisia kunnan tai kuntayhtymän omasta päätöksestä ottaa etärekisteröintiin perustuvat tiedot käyttöön sekä toteutustavoista, joilla tietojärjestelmät ovat muutettavissa vastaamaan vaatimuksia.

Hyvinvointialueet

Sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaiset ja niiden tietojärjestelmätoimittajat ovat arvioineet merkittävimpien muutoskustannusten tulevan toiminnassa käytettävien tietojärjestelmien muutoksista. Muutoksen vaatimien resurssitarpeiden hyvinvointialueiden tai sairaanhoitopiirin välillä on nähty vaihtelevan muutamasta sadasta tuhannesta eurosta aina 17,5 miljoonaan euroon. Kyselyyn vastanneiden yhteenlaskettu arvio muutoksen kustannuksista on yli 40 miljoonaa euroa. Kustannusarvioissa esitettyjen euromäärien suuren vaihteluvälin on kuitenkin nähty tuovan epävarmuutta laajempien yleistysten muodostamiseen.

Tietojärjestelmäkohtaisten kustannusten suuruutta on kuvattu myös kuntien tietojärjestelmäpalveluja tuottavilta yrityksiltä saaduissa vastauksissa. Uudenmaan hyvinvointialueille, Helsingin kaupungille sekä HUS-yhtymälle palveluja tuottava Apotti Oy on todennut muutostarpeen koskevan varsinaisen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojärjestelmän lisäksi noin 120 asiakastietojärjestelmään integroitua järjestelmää, mikä tarkoittaisi arviolta 5,9 miljoonan euron suuruista muutoskustannusta. Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella palveluja tarjoava Esko Systems Oy on puolestaan arvioinut etärekisteröintitiedon käsittelyn erillään henkilötunnuksesta vaativan noin 500 000 euron muutostyön.

Itsenäiset julkisoikeudelliset laitokset

Kansaneläkelaitos on arvioinut vastauksessaan etärekisteröinnin hyödyntämisen edellyttävän noin 700 000 euron muutoskustannuksia laitoksen tehtävissään käyttämiin tietojärjestelmiin sekä niistä ulospäin lähtevään sanomaliikenteeseen. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisista tietojärjestelmäpalveluista Kanta-palveluihin etärekisteröityjen henkilötunnusten käsittelyn ei ole arvioitu edellyttävän muutoksia. Eläkelaitos Keva on arvioinut etärekisteröintiin perustuvan tiedon hyödyntämisen aiheuttavan muutoksia sen tietojärjestelmiin ja niiden rajapintoihin, mutta ei ole vastauksessaan pystynyt arvioimaan muutoksen suuruutta euromääräisenä. Suomen Riistakeskukselle etärekisteröityjen tietojen hyödyntämisen on arvioitu aiheuttavan noin 15 000 euron muutoskustannuksen.

Yliopistot ja korkeakoulut

Yliopistot ja ammattikorkeakoulut ovat vastauksissaan arvioineet etärekisteröintiin perustuvien tietojen hyödyntämisen edellyttävän muutoksia sekä korkeakoulujen yhteisiin, että korkeakoulujen omiin tietojärjestelmiin. Muutosten nähdään kohdistuvan tiedon käsittelyssä tarvittavien sääntöjen ja mallien muuttamiseen sekä tietojärjestelmien välisiin integraatioihin. Vastauksissa korkeakoulukohtaisen muutoskustannuksen on todettu vaihtelevan 50 000 euron ja 120 000 euron välillä. Oulun yliopisto on arvioinut omassa vastauksessaan, ettei muutoksesta aiheutuisi erityisiä lisäkustannuksia.

Julkista hallintotehtävää hoitavat

Eläketurvakeskus on arvioinut etärekisteröintiin perustuvien tietojen hyödyntämisen edellyttävän noin 50 000 euron muutoskustannuksia työeläkealan yhteiseen tietojärjestelmään ja sen rajapintoihin väestötietojärjestelmäliittymien osalta. Julkisia hallintotehtäviä hoitavista yksityisistä Työllisyysrahasto ry on arvioinut etärekisteröintiin perustuvan tiedon hyödyntämisen vaatimaksi muutoskustannukseksi noin 150 000 euroa. Tiedon hyödyntämisen on nähty edellyttävän tiedon saamisessa tarvittavan väestötietojärjestelmäliittymän rakentamista sekä muutoksia tietojärjestelmiin, jotta etärekisteröinnillä muodostuneiden tunnusten käsittely voidaan erottaa henkilötunnusten käsittelystä. Finnvera Oyj on arvioinut etärekisteröintiin perustuvan tiedon hyödyntämisen vaatimaksi muutoskustannukseksi 5 000 euroa.

Yritykset ja yhteisöt

Finanssialan toimijoiden osalta Finanssiala ry on arvioinut etärekisteröintiin perustuvan tiedon hyödyntämisen edellyttävän muutoksia sen jäsenyritysten käyttämiin tietojärjestelmiin. Järjestö on arvioinut, että jäsenyritysten kokonaiskustannukset muutoksesta vaihtelevat vajaasta miljoonasta kymmeneen miljoonaan euroon yhtiön tai yhtiöyhteenliittymän osalta. Energiasektorin yritysten vastauksissa etärekisteröintiin perustuvan tiedon hyödyntämisen on nähty vaativan muutoksia yritysten käyttämiin tietojärjestelmiin, jotta etärekisteröityjen henkilöiden tietoja voidaan hyödyntää muun muassa asiakassopimusten laadinnassa ja henkilöiden yksilöimisessä. Arviot kertaluontoisista kustannuksista vaihtelevat 15 000 eurosta 100 000 euroon.

Yksityiset terveydenhuollon palveluntarjoajat ovat arvioineet muutoksen vaativan päivityksiä muun muassa asiakas- ja potilastietojärjestelmiin, jotta etärekisteröityjen tiedot voidaan erottaa muista väestötietojärjestelmästä saatavista tunnisteista. Suomen Terveystalo Oy tai FimLab Oy eivät ole vastauksissaan pystyneet arvioimaan kustannuksen suuruutta. Julkiselle hallinnolle palveluja tarjoavien yritysten vastauksissa talous- ja henkilöstöhallinnon palvelujen tarjoaja Certia Oy on arvioinut tiedon hyödyntämisen edellyttävän muutoksia useisiin tietojärjestelmiin ja niiden välisiin integraatioihin. Muutoksen kustannukseksi yritys on arvioinut yhteensä noin 50 000 euroa. Palkka- ja henkilöstöhallinnon palveluja tarjoava SD worx Finland Oy on todennut muutoskustannusten olevan heidän osaltaan noin 275 000 euroa. Ammattiliitot Akava ry ja STTK ry ovat puolestaan arvioineet, että muutoksen vaikutukset vaihtelevat jäsenliittojen välillä. Kustannusarvioita liitot eivät ole pystyneet toimittamaan.

3. Sukupuolineutraalin henkilötunnuksen taloudelliset vaikutukset

Arviointikohteet	Vastausten lkm	Vastausten kertakustannukset yhteensä	Min	Max	Keskihajonta
Valtion virastot ja laitokset	20	4 531 000	2 000	2 000 000	424 684
Kunnat ja kuntayhtymät	4	2 140 000	20 000	1 000 000	466 342
Hyvinvointialueet	6	26 870 000	250 000	22 800 000	9 473 252
Itsenäiset julkisoikeudelliset laitokset	3	310 000	30 000	180 000	61 283
Yliopistot ja korkeakoulut	4	71 000	5 000	30 000	8 955
Julkista hallintotehtävää hoitavat	5	5 180 300	300	5 000 000	1 982 236
Muut yritykset ja yhteisöt	8	12 344 000	5 000	5 400 000	1 780 655

Yllä olevassa taulukossa on esitetty yhteenveto saaduista vastauksista sukupuolineutraalin henkilötunnuksen käyttöönoton vaatimista kertaluonteisista muutoskustannuksista vastaajien taustan mukaan. Taulukossa on esitetty saatujen vastaustausten lukumäärä (lukumäärä niistä vastauksista, joissa kustannukset on esitetty), vastausten yhteenlaskettu arvo, minimi- ja maksimiarviot sekä vastausten keskihajonta (jakajana vastausten keskiarvo – 1).

Vaikutuksista yleisesti

Sukupuolineutraalin henkilötunnuksen käyttöönoton resurssitarpeiden on arvioitu kohdentuvan erityisesti tietojärjestelmien muuttamiseen. Ehdotuksen on todettu vaativan kaikkien niiden tietojärjestelmien muuttamista, joissa nykyisin päätellään sukupuolitieto henkilötunnuksesta. Lisäksi käyttöönoton on arvioitu edellyttävän muutoksia viranomaisten tietojärjestelmien integraatioihin ja erityisesti niiden väestötietojärjestelmärajapintaan. Suurimpien kustannusten on ennakoitu kohdistuvan sosiaali- ja terveysalan toimijoille, hyvinvointialueille ja yksityisen sektorin toimialoille.

Valtion virastot ja laitokset

Valtion virastot ja laitokset, joissa on käytössä henkilön sukupuolen henkilötunnuksesta päätteleviä tietojärjestelmiä, ovat arvioineet muutoksen kustannuksen noin 100 000 – 2 milj. euron välille. Mikäli tarvetta laajoille tietojärjestelmämuutoksille ei ole, on muutoskustannusten arvoitu olevan muutamista tuhansista euroista muutamiin kymmeniin tuhansiin euroihin. Tietopyyntöön vastanneiden valtion virastojen ja laitosten yhteenlaskettu arvio pääosin 3–4 vuodelle kohdentuvasta muutostyöstä on noin 4,53 miljoonaa euroa. Vastauksissa muutoksen on nähty edellyttävän myös lisätyötä virastoille ja laitoksille erityisesti väestötietojärjestelmän rajapinnan osalta.

Kunnat ja kuntayhtymät

Kuntien ja kuntayhtymien vastauksissa on nähtävissä valtion virastoja vastaava kaava tietojärjestelmämuutosten aiheuttamasta muutostarpeesta. Euromääräisten vastausten vähäisen lukumäärän vuoksi arvioista ei ole ollut mahdollista muodostaa koko kuntasektoria koskevia yleistyksiä. Asukasluvultaan suuret kunnat ja kuntayhtymät ovat arvioineet muutoksen kustannukseksi noin miljoona euroa. Pienempien kuntien arviot liikkuvat 20 000 – 120 000 euron välillä. Sukupuolineutraalin henkilötunnuksen käyttöönoton on arvioitu kuntien vastauksissa aiheuttavan vain vähäisiä muutoksia kunnan jatkuviin kustannuksiin.

Hyvinvointialueet

Sukupuolineutraalin henkilötunnuksen käyttöönoton on arvioitu edellyttävän merkittäviä muutoksia niihin sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmiin, joissa sukupuolitieto päätellään henkilötunnuksesta. Muutoksen kertaluonteisen kustannuksen suuruus on arvioitu vastauksissa välille 300 000 – 22,8 miljoonaa euroa. Euromääräisten vastausten perusteella muodostetulla keskihajontaluvulla kerrottuna hyvinvointialueiden muutoskustannukseksi muodostuisi noin 200 miljoonaa euroa, joka kohdentuisi noin kuuden vuoden aikavälille. Esitettyyn lukuun on todettu liittyvän suurta epävarmuutta mm. Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän suuruudeltaan muista vastauksista poikkeavan arvion vuoksi. Vertailun vuoksi esimerkiksi Pirkanmaan ja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirit ovat arvioineet, ettei sukupuolineutraalin henkilötunnuksen käyttöönotolla olisi merkittävää taloudellista vaikutusta. Sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisten vastauksissa muutoksen on todettu nostavan myös toiminnan ja tietojärjestelmien jatkuvia ylläpitokustannuksia.

Itsenäiset julkisoikeudelliset laitokset

Kansaneläkelaitoksessa sukupuolineutraalin henkilötunnuksen vaatimat muutostyöt on jo käynnistetty osana henkilötunnuksen riittävyysratkaisun edellyttämää muutosta. Tämän vuoksi Kansaneläkelaitos ei ole arvioinut kyselyssä esitettyjen muutosten vaikutuksia osaltaan. Kanta-palvelujen osalta muutosten on arvioitu olevan vähäisiä, noin 100 000 euron suuruisia ja kohdistuvan muun muassa väestötietorajapintoihin. Eläkelaitos Kevassa henkilötunnuksesta pääteltävää sukupuolitietoa käytetään mm. tilastoinnissa ja laskennassa ja jatkossa eläkejärjestelmään saatava sukupuolitieto on oltava yhdistettävissä muihin tietoihin. Keva on arvioinut muutoksen kustannuksiksi noin 180 000 euroa. Suomen Riistakeskukselle muutoksen on arvioitu aiheuttavan noin 30 000 euron kertaluonteisen kustannuksen.

Yliopistot ja korkeakoulut

Seitsemältä yliopistolta ja korkeakoululta saaduissa vastauksissa kaksi korkeakoulua (Arcada ja Laurea) ovat todenneet, ettei sukupuolitietoa käytetä oppilaitoksen prosesseissa. Muut vastanneet ovat arvioineet sukupuolineutraalin henkilötunnuksen käytön edellyttävän kohtuullisia muutoksia lähinnä niiden käyttämiin tietojärjestelmiin. Korkeakoulujen euromääräiset arviot kertaluonteisten kustannusten suuruudesta vaihtelivat 5 000 – 30 000 euron välillä.

Julkista hallintotehtävää hoitavat

Eläketurvakeskus on todennut erillisen sukupuolitiedon tallentamisen ja käsittelyn aiheuttavan muutoksia lukuisiin työeläkealan järjestelmiin sekä näiden sisäisiin ja ulkoisiin rajapintoihin. Muutoksen kertakustannuksiksi Eläketurvakeskus on arvioinut noin 5 miljoonaa euroa. Julkista hallintotehtävää hoitavien yksityisten osalta Työllisyysrahasto ry on todennut, ettei se tarvitse tietoa sukupuolesta työttömyysvakuutusmaksujen ja omavastuumaksujen tai työsopimuslain mukaisten vähennysten perintää varten. Sukupuolineutraalin henkilötunnuksen käyttöönotto edellyttäisi kuitenkin muutoksia tilastoinnissa käytettäviin tietojärjestelmiin ja niiden integraatioihin sekä hakemusprosesseihin. Työllisyysrahasto ry on arvioinut muutoskustannuksen suuruudeksi noin 50 000 euroa. Finnvera Oyj ja VTT Oy ovat arvioineet kustannusten olevan suuruudeltaan 30 000 eurosta 100 000 euroon.

Yritykset ja yhteisöt

Yritysten ja yhteisöjen vastauksien kustannusarvioissa on huomattavissa toimialakohtaista vaihtelua. Vastausten perusteella suurimmat kustannukset sukupuolineutraalin henkilötunnuksen vaatimista muutoksista ovat tulossa pankki- ja rahoitussektorille sekä terveydenhuoltoon. Esimerkiksi Finanssiala ry on arvioinut muutoksen vaativan muutoksia tietojärjestelmien tietokantoihin, rajapintoihin, käyttöliittymiin sekä muiden järjestelmien välisiin liittymiin. Kertaluonteisten muutoskustannusten on arvioitu vaihtelevan yhtiöittäin ja yhtiöryhmittäin vajaasta 1 miljoonasta eurosta noin 5 miljoonaan euroon. Suomen Terveystalo Oy on arvioinut puolestaan alustavasti muutoksen suuruudeksi noin 2 miljoonaa euroa ja Fimlab Oy yhteensä noin 3 miljoonaa euroa. Talous- ja henkilöstöhallinnon palveluja tarjoavien yritysten ja energiasektorin kustannusarviot liikkuivat 5000 – 380 000 euron välillä. Tietopyyntöön vastanneet ammattiliitot eivät ole arvioineet muutoksen kustannuksia merkittäviksi.

4. Yksilöintitunnuksen taloudelliset vaikutukset

Arviointikohteet	Vastausten lkm	Vastausten kertakustannukset yhteensä	Min	Max	Keskihajonta
Valtion virastot ja laitokset	16	10 982 000	2 000	3 000 000	825 184
Kunnat ja kuntayhtymät	2	5 050 000	20 000	5 030 000	2 505 000
Hyvinvointialueet	2	17 800 000	300 000	17 500 000	8 600 000
Itsenäiset julkisoikeudelliset laitokset	3	2 760 000	60 000	2 500 000	1 118 690
Yliopistot ja korkeakoulut	4	201 000	16 000	70 000	21 099
Julkista hallintotehtävää hoitavat	4	23 295 600	600	23 000 000	9 916 820
Muut yritykset ja yhteisöt	5	2 771 000	10 000	2 000 000	748 699

Yllä olevassa taulukossa on esitetty yhteenveto saaduista vastauksista yksilöintitunnuksen käyttöönoton (henkilötunnuksen rinnalla) vaatimista kertaluonteisista muutoskustannuksista vastaajien taustan mukaan. Taulukossa on esitetty saatujen vastaustausten lukumäärä (lukumäärä niistä vastauksista, joissa kustannukset on esitetty), vastausten yhteenlaskettu arvo, minimi- ja maksimiarviot sekä vastausten keskihajonta (jakajana vastausten keskiarvo – 1).

Vaikutuksista yleisesti

Ehdotuksen mukaan väestötietojärjestelmässä otettaisiin käyttöön uusi yksilöintitunnus henkilötunnuksen rinnalle. Välittömiä kustannuksia uudesta tunnuksesta on tunnistettu aiheutuvan Digi- ja väestötietovirastolle. Muille organisaatioille on todettu aiheutuvan kustannuksia, mikäli ne päätyvät vapaaehtoisesti ottamaan yksilöintitunnuksen käyttöön. Tietopyynnössä ja täydennyskyselyssä vastaajia on pyydetty ilmoittamaan kustannusarviot sillä oletuksella, että yksilöintitunnus otetaan käyttöön nimenomaan henkilötunnuksen rinnalla. Merkittävä osa vastaajista on todennut, etteivät ole ottamassa yksilöintitunnusta käyttöön tai etteivät näe välttämätöntä tarvetta tunnuksen käyttöönotolle ainakaan tässä vaiheessa. Osa näistä vastaajista on kuitenkin vastauksessaan arvioinut, mitä käyttöönotto tulisi teoreettisesti maksamaan. Näissä vastauksissa suureksi koetut kustannukset toimivat keskeisenä käyttöönottoa hillitsevänä tekijänä.

Valtion virastot ja laitokset

Tietopyyntöön saatujen vastausten perusteella yksilöintitunnuksen käyttöönotto valtion virastoilla ja laitoksissa edellyttää muutoksia tietoja käsitteleviin prosesseihin sekä tietojärjestelmiin. Välttämättömänä toimenpiteenä Digi- ja väestötietoviraston on luotava yksilöintitunnukselle väestötietojärjestelmään tietokenttä ja tarvittavat tunnuksen ylläpitoon ja luovuttamiseen liittyvät toiminnot, minkä kertaluonteisten kustannuksen on arvioitu olevan 682 000 euroa. Muiden virastojen ja laitosten vastauksissa muutoksen suuruus on arvioitu muutamasta tuhannesta eurosta aina 3 miljoonaan euroon. Yhteenlaskettuna vastanneiden virastojen ja laitosten osalta muutoksen on todettu vaativan noin 11 miljoonan euron kertaluonteisen investoinnin. Yksilöintitunnuksen käyttöönoton ollessa viranomaisille vapaaehtoista kohdentuisi kustannusten muodostuminen siihen ajankohtaan, jolloin virasto tai laitos päättää ottaa uuden tunnuksen käyttöön.

Kunnat ja kuntayhtymät

Kunnat ja kuntayhtymät ovat arvioineet yksilöintitunnuksen käyttöönoton edellyttävän tietojärjestelmien muuttamista siten, että niissä pystyttäisiin käsittelemään yksilöintitunnusta rinnakkain henkilötunnuksen kanssa. Euromääräisesti kuntien arviot muutoksen suuruudesta vaihtelevat Valkeakosken kaupungin 20 000 euron, Lapuan kaupungin (kirjallinen arvio) usean sadan tuhannen euron ja Tampereen kaupungin 5 miljoonan euron välillä. Kunnilta ja kuntayhtymiltä tietopyyntöön saatujen vähäisten vastausten perusteella ei ole mahdollista muodostaa käsitystä yksilöintitunnuksen käyttöönoton aiheuttamista kustannuksista kuntasektorille kokonaisuudessa. Ehdotus ei kuitenkaan muodostaisi kunnille suoria pakollisia lisäkustannuksia, vaan kustannusten toteutuminen riippuisi kunnan tai kuntayhtymän omasta päätöksestä ottaa yksilöintitunnus käyttöön.

Hyvinvointialueet

Yksilöintitunnuksen käyttöönoton osalta tietopyyntöön vastanneiden sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisten näkemykset uuden tunnisteen käyttöönoton välttämättömyydestä ja hyödyllisyydestä hajautuivat huomattavasti. Viranomaiset, jotka ovat arvioineet yksilöintitunnuksen hyödylliseksi, näkevät sen käyttöönoton edellyttämän muutoksen kohdistuvan tietojärjestelmien muutoksiin sekä eri järjestelmien tietojenvaihdossa tarvittavien muutosten toteuttamiseen. Muutoksen ja kustannusten suuruuteen on todettu vaikuttavan sen, miten suuri määrä tietojärjestelmiä ja niiden välisiä integraatioita on muutettava käsittelemään rinnakkaista tunnistejärjestelmää.

Vastanneista esimerkiksi Kymenlaakson sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä on arvioinut tunnuksen käyttöönoton kustannuksen suuruudeksi noin 17,5 miljoonaa euroa. Pohjois-Karjalan hyvinvointialue on puolestaan arvioinut muutoksen kertaluonteiseksi kustannukseksi noin 300 000 euroa. Yksilöintitunnuksen käyttöönoton tarve on vastaajista tunnistettu Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveyspiirissä sekä Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella. Terveydenhuollon tietojärjestelmäpalvelujen inhouse-toimittajat Apotti Oy ja Esko Systems Oy ovat sen sijaan todenneet uuden tunnuksen edellyttämien tietojärjestelmämuutosten olevan tarpeettomia.

Itsenäiset julkisoikeudelliset laitokset

Kansaneläkelaitos ei ole vastauksessaan nähnyt yksilöintitunnuksen käytölle tarvetta tai tunnistanut tunnuksen käyttöön liittyviä hyötyjä toiminnassaan. Myöskään Kanta-palvelujen osalta Kansaneläkelaitos ei ole tunnistanut

yksilöintitunnuksen käyttöönottoa välttämättömäksi. Kanta-palvelujen osalta muutoksen aiheuttaman kertaluonteisen kustannuksen on arvioitu olevan noin 2,5 miljoonaa euroa ja vuosittaisten lisäkustannusten noin 500 000 euroa. Eläkelaitos Keva ei ole vastauksessaan tunnistanut välttämätöntä tarvetta ottaa yksilöintitunnusta käyttöön, mutta totesi käyttöönoton vaativan noin 200 000 euron kustannuksen tietojärjestelmien muuttamisesta. Suomen Riistakeskukselle yksilöintitunnuksen käyttöönotosta aiheutuisi noin 60 000 euron kustannukset.

Yliopistot ja korkeakoulut

Yliopistoilta ja ammattikorkeakouluilta saaduissa vastauksissa ei ole tunnistettu tarvetta yksilöintitunnuksen käyttöönotolle. Vastauksissa syyksi on nähty muun muassa se, että koulutussektorilla tietojärjestelmissä käytetään tunnisteena henkilötunnusta, jonka lisäksi sektorilla on käytössä myös oppija-ID (OID). Uuden tunnisteen käyttöönoton kustannusarviot vaihtelevat suuresti vastaajittain. Karelia ammattikorkeakoulu on arvioinut muutoksen kertaluonteiseksi kustannukseksi noin 70 000 euroa. Ammattikorkeakoulu Arcada on puolestaan arvioinut kustannukseksi osaltaan 16 000 euroa. Muut euromääräiset arviot sijoittuivat näiden ääripäiden välille. Vastaukset yhteenlaskettuna muutoksen kokonaiskustannukseksi muodostuu noin 200 000 euroa.

Julkista hallintotehtävää hoitavat

Työeläkealan osalta Eläketurvakeskus on todennut, ettei yksilöintitunnuksen käyttöönotto ole välttämätöntä. Eläketurvakeskus on kuitenkin arvioinut, että mikäli tunniste otettaisiin käyttöön, olisi käyttöönoton aiheuttama kertakustannus noin 23 miljoonaa euroa. Työllisyysrahasto on arvioinut yksilöintitunnuksen käyttöönottokustannusten olevan noin 170 000 euroa aikuiskoulutusetuuksien ja työnantajan vakuutusmaksujen osalta. Finnvera Oyj:n mukaan yksilöintitunnuksen käyttöönoton kustannuksia on hankala arvioida, mutta vastauksessa esitetään kuitenkin arvioksi yhteensä noin 125 000 euroa. Ilmastorahasto Oy on todennut, että yksilöintitunnuksen käyttöönotto ja sen lisääminen tarvittaviin järjestelmiin aiheuttaisi 600 euron kustannuksen.

Yritykset ja yhteisöt

Finanssiala ry:n arvion mukaan finanssialan yritykset eivät ole tunnistaneet yksilöintitunnuksen käyttöönottoa välttämättömäksi omassa toiminnassaan. Vaikka tunnusta ei pidetä välttämättömänä, on Finanssiala ry todennut ainakin osan yrityksistä näkevän tarpeelliseksi ottaa yksilöintitunnuksen käyttöönottoon varautuminen huomioon tietojärjestelmiä kehitettäessä. Finanssialan mukaan taloudellisia tai muita tiedonhallintaan kohdistuvia vaikutuksia yksilöintitunnuksen käyttöönotosta ei ole mahdollista arvioida käyttökohteiden epäselvyyden vuoksi.

Kyselyyn vastanneista energiasektorin yrityksistä yksikään ei ole nähnyt uuden yksilöintitunnuksen käyttöönottoa välttämättömäksi. Lappeenrannan Energiaverkko Oy on arvioinut tunnuksen käyttöönoton kertaluonteiseksi kustannukseksi noin 15 000 euroa, Porin Energia Oy noin 200 000 euroa ja Sallilan sähkösiirto Oy noin 10 000 euroa.

Kaupanalalta SOK ei ole tunnistanut tarvetta yksilöintitunnuksen käyttöönotolle. Yksityisten terveydenhuollon palveluntarjoajista Suomen Terveystalo Oy on todennut, ettei se tule ottamaan käyttöön yksilöintitunnusta. Julkiselle hallinnolle palveluja tarjoava Certia Oy ei ole vastauksessaan tunnistanut tarvetta yksilöintitunnuksen käytölle. Talous- ja henkilöstöhallinnon palveluja tarjoava SD worx Finland Oy on arvioinut tunnuksen käyttöönoton edellyttävän noin 546 000 euron muutoksia tietojärjestelmiin ja niiden liittymiin sekä noin 50 000 lisäkustannusta seurannan ja ylläpidon

lisääntymisestä. Työmarkkinajärjestöistä STTK ei ole nähnyt vastauksessaan tarvetta yksilöintitunnuksen käyttöönotolle.